

Höst på Österlen

Vår bästa tid är nu. Hösten har kommit till Österlen. Spelet pågår på golfbanor av vitt skilda karaktärer. Ute vid havet och strandbrinken, inne bland böljande kullar. Vi möter profilerna som ser fram emot golfsäsongens skönaste årstid.

TEXT TOMAS HAGFELDT FOTO JACOB SJÖMAN

ET FÖRSTA RÖDA äpplet plockas på det nionde hålet och äts medan promenaden går vidare till greenen.

Det är skördetid på Österlen.

Det är tid för golf under en säsong som här är den längsta vi kan få under en golfresa inom vårt lands gränser.

– Den bästa tiden på året, säger Ann Wistrand.

Hon får medhåll när tre österlenska golfprofiler enas om årstiden när golfen i Österlens miljöer gärna ska upplevas.

När äpplena skördas och det är högt tryck på musterierna inför höjdpunkter som höstmärknaden i Kivik. När stränderna i Haväng, Knäbäckshuset och Sandhammaren står öde och lockar till promenader i den klara, friska luften. När bokskogarna lyser i gult och orange. När ljuset över Hanöbukten får konstnärerna att avbilda vyerna från Stenshuvuds Nationalpark och Brösarps backar. När golfen spelas.

– Hösten har blivit en favoritårstid för många här nere på Österlen, säger Ann Wistrand.

– Banorna ligger på utmärkt sandjord. De håller sig torra och vi kan spela golf i princip året om, påpekar Tommy Nordström.

– Efter den torra sommaren blir de dessutom gröna igen. Den turfen vi har på exempelvis Djupadal är obetalbar, tillägger Gunnar Mueller.

Ann, Tommy och Gunnar lyser upp som den österlenska höstsolen när de under en stund får anledning till att fundera på vad som ger deras hemmabanor sin charm under golfsäsongens sista årstid.

Under vår resa i det sydostskånska öppna men böljande landskapet – utmed hav och kust, inne bland inlandets gårdar och byar, slutligen i ett skånskt skogsrum – spelar vi fyra banor: Lilla Vik, Djupadal, Tomelilla och Sjöbo, de två första tillhörande Österlens GK.

Golfmässigt är detta ”Nordströms land”, arkitekten bakom sträckningar på samtliga banor. Han har även designat närliggande banor som Abbekås och Degeberga/Widtsköfö.

Den här dagen står Tommy Nordström som vanligt och slår golfbollar på marknadsfältet i Kivik. Här har han tränat på det

KUSTEN ÄR KLAR

På Djupadals höjder har det njutits av spel och utsikter i 25 år.

perfekta underlaget i alla årstider sedan han hittade platsen för mer än 60 år sedan.

Endast den 19–20 september behöver han hålla sig därifrån. Då pågår den traditionella äppelmarknaden på området, den österlenska hyllningen till sitt äpple, en folkfest med den saftiga och krispiga frukten i centrum. Även nere i hamnen, intill stranden och det idylliska kustsamhället, pågår höstens stora marknad.

Årliga evenemanget Skördetid Österlen är i full gång. Under en månad håller gårdar, musterier, trädgårdar, butiker, vingårdar, ateljéer och restauranger sina dörrar öppna.

– Den som vill kombinera golfen med andra upplevelser på Österlen har många fina platser att upptäcka, säger Ann Wistrand.

Restauranger som Vyn i Simrishamn och Stjärnbryggeriet Taproom kan nämnas, liksom nyöppnade Vingården 2:9.

Om tiden för långa middagar och kulinariska smakupplevelser ändå blir knapp?

Ett rött äpple plockat från det nionde hållet på Lilla Vik ger fortsatt energi inför de kommande nio hålen på höjderna ovanför Hanöbukten.

Hålen 13 och 14 på Lilla Vik är de oftast fotograferade. Anledningen till de framtagna mobiltelefonkamerorna är tydlig. Det öppna havet – ibland stormande, vissa morgnar och kvällar blankt stilla – är spelarens kuliss i öster, intill strandbrinken och den österlenska kustmiljön.

Det 14:e hålet, par 3, har utsetts till ett av vårt lands vackraste.

Det 13:e är minnesvärt även som ett strategiskt golfhål med såväl risker som belöningar – därmed ett ständigt samtalsämne på den anrika klubbens terrass i ett grönskande klubbhusområde.

– Hookar du så är du i Hanöbukten. Slår du rakt så är du också där om det är torrt och bollen inte vill sluta rulla i vänsterlutningen, säger Gunnar Mueller.

Gunnar tipsar även om de klokaste spelvägarna och klubbvalen i Österlens GK:s banguides.

– Egentligen kan du försöka göra det lätt för dig: Slå ett bra 200-metersslag från tee, slå ett 100-metersslag mot greenen. Ändå händer det alltid något oförutsett där ute. Du är för kort eller för lång, du slår till höger eller vänster. Men det är alltid ett roligt hål att spela. Och vackert, säger han.

INNE I KLUBBHuset finns minnen från tiden när Gunnar Mueller nästan alltid slog rakt och var den svenska proffsgolfens pionjär.

Här finns tidningsurklippet från Gunnars och Sveriges femteplats i World Cup på Hawaii 1978. Här finns minnen från The Open 1973, året när Mueller som förste svensk fick spela alla de fyra varven på Royal Troon. Här finns en hälsning från Ben Hogan efter ett livspåverkande möte i Texas.

Idag spelar Gunnar sin golf i Österlens

GK:s H 70-gång i den starka Skåneserien.

Han vann klubbmästerskapet 2019, han hade vunnit sin första KM-titel 53 år tidigare.

Han har nyligen avslutat sin tjänst som pro på klubbarna Österlen och Sjöbo, detta 45 år sedan han kom hit som instruktör. På vägen blev det också ett par stopp på Tome-lilla och Sturup Park.

– Jag hade varit här under somrarna när jag var 16–18 år. Jag hade börjat spela golf i Kungsmarken i Lund men fick chansen att spela även här på Lilla Vik som då hade en niohålsbana. Medlemskapet kostade 50 kronor. Den tiden gav mig verkligen fantastiska minnen och en slags kärlek till Österlen berättar Gunnar.

– 1981 kom jag hit igen, då av en slump. Jag hade precis vunnit ett svenskt PGA-mästerskap men bestämt mig för att avsluta karriären. På tävlingen såg jag att någon hade börjat sälja andelshus i en semesteranläggning i Lilla Vik. Jag mindes hur bra jag hade trivts. Jag sökte jobbet som pro, först på Österlens GK, och fick det.

Du hamnade i golf- och äppleriket.

Gunnar skratrar.

– Ja, jag kommer ihåg när jag gick till ICA i Kivik någon gång på 80-talet. De hade inga äpplen. Alla på Österlen hade sina egna äpplen. Det var ingen idé att försöka sälja något.

PROFILER
Gunnar Mueller har hittat sin drömtillvaro på Österlen.
FOTO TOMAS HAGFELDT

Gunnar är idag en av de drivande i en livaktig verksamhet.

– Det är ju vi pensionärer som har tid att spela golf om dagarna. Man kan beskriva detta som ett pensionärsparadis... jo, faktiskt en drömtillvaro. Många av dem som tidigare varit sommarboende har också flyttat hit. Golfklubben blir det sociala kittet, inte minst på Lilla Vik där klubbhuset är charmigt och välkomnande.

Vad är skillnaden nu – om hösten, efter högsommaren?

– Efter några regnstänk är våra fairways gröna igen. När höstvindarna är friska får vi en extra stark golfkänsla på de öppna kupe-rade hålen och de brittiskinspirerade greenområdena på Djupadal. Sandunderlaget där uppe gör att vi får en fantastisk turf under en lång säsong.

– Vi får en vardag efter sommaren. Klubbens många träningsgrupper är i full gång, det är härligt att se så många ungdomar på träningarna, både på Lilla Vik, Djupadal och Sjöbo, både på 18-hålsbanorna och när-spelsområdena.

Vad blir din egna höjdpunkt?

– Mina vänner kommer hit. Vi som vann junior-EM 1969 och 1970 kommer att mötas igen, jag och Mikael Örtegren, Olle Dahlgren och Christer Nilsson.

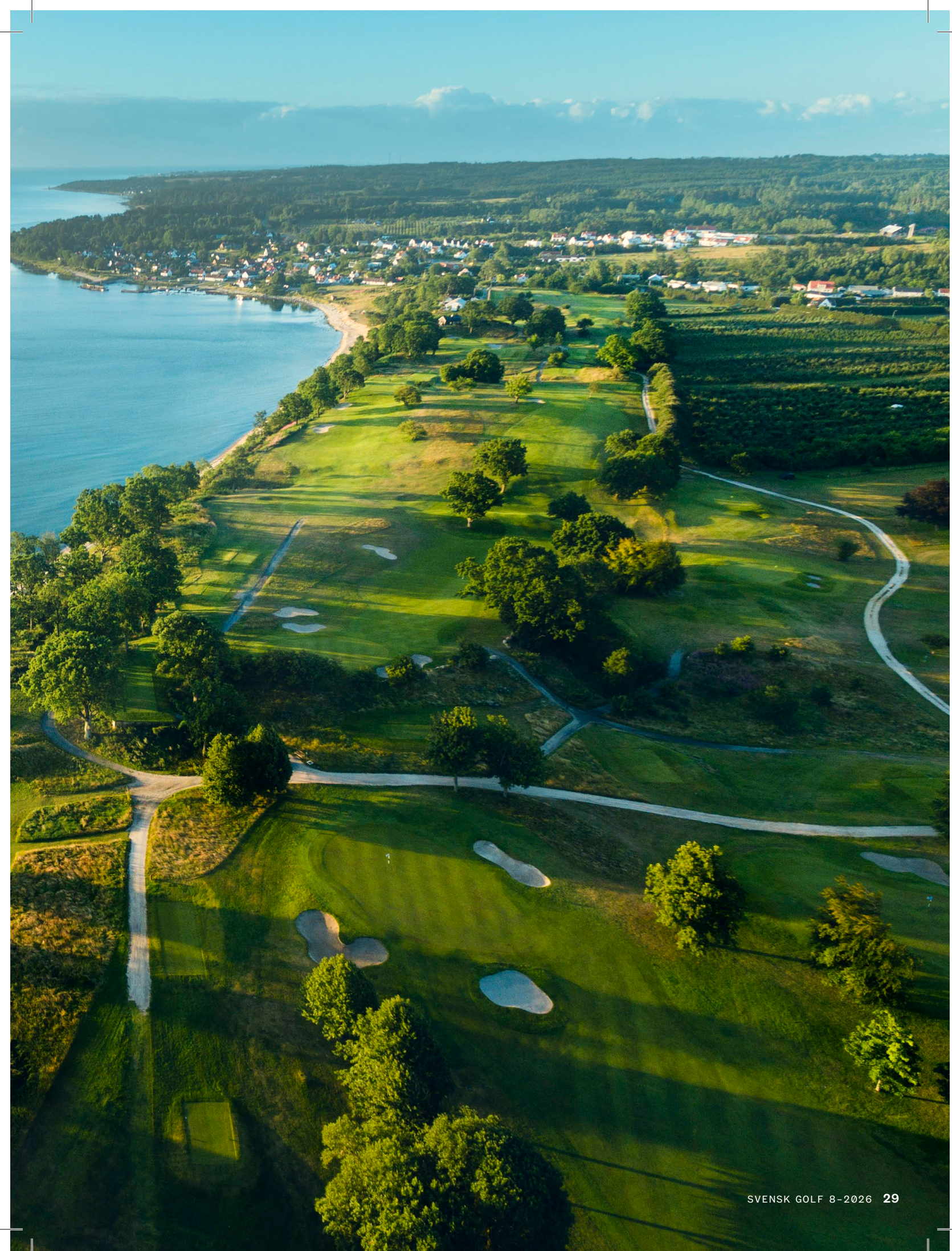
Höstgolf med golfvännerna på Österlen.

– Ja, det kan inte bli bättre.

An aerial photograph showing a lush green golf course situated on a coastal cliff. A well-manicured green and a sand trap are visible, surrounded by dense trees. The edge of the cliff meets a calm, blue body of water, likely the Baltic Sea. The sky is clear and blue.

HÄNDELSER VID VATTEN

För 80 år sedan slogs
de första slagen
utmed Hanöbukten
– pionjäreerna hittade
en idealisk mark.

VÄG 9 FRÅN Brösarp och söderut går till Vitemölla och Kivik. Skyltarna mot kusten och inlandet leder till Haväng, Vitaby, Rörum, Mandelmanns trädgårdar och Stenshuvuds nationalpark.

Stoppet görs i Vik.

Golfanläggningen Lilla Vik lockar på den östra sidan. Ett par kilometer därifrån – på andra sidan landsvägen, uppe vid ett villasamhälle i Djupadal – pågår spelet på Österlens GK:s nyare bana.

Lilla Vik fick sina första hål 1946. Golfklubben, den i föl 80-årsfirande, hade bildats året innan vid ett möte i Simrishamn.

Sex hål hade ritats av självaste Rafael Sundblom. Marken hade hittats av passionerade pionjärer på betesängarna intill Viks hotell. Inte långt från havet. Bland kossor, hästar och badgäster byggdes utslagsplatser och greener vid de upprädda backarna. Freden efter världskriget hade firats men sommaren hade varit torr och en gigantisk arbetsinsats krävdes för att få en bana i någorlunda skick.

Pionjärerna var även medlemmar i Hook

utanför Jönköping. En timrad smålandsstuga kunde flyttas därifrån för att bli ett klubbhus på Österlen.

Av den ursprungliga golfbanan är idag endast hålen 13 och 14 kvar på sin plats. Det gamla klubbhuset är numera en privatbostad mellan hålen 14 och 16.

Dagens klubbhus fick sin plats 1951 – samma år hade medlemmarna fått sin niohålsbana.

Det var här Tommy Nordström upptäckte golfen. Det är här några av hans akvarelltavlor – banskisser över banor som St Andrews och Lilla Vik – pryder klubbhusväggarna.

– Som landskapsarkitekt hade jag skapat trädgårdar och parker, flera här på Österlen. Det är fortfarande en stor passion i mitt liv. Men golfen har blivit den största, börjar Tommy.

ARKITEKTEN

Tommy Nordström har skapat golflandskapen på Österlen.

FOTO TOMAS HAGFELDT

Vi möts på Kiviks marknadsfält. Han har slagit dagens bollar från det naturliga gräset på det idealiska sandunderlaget. Mot sina egna tänkta målområden. Det blåser från väster, Tommy strävar efter bollflykterna som blir vackrast i vinden.

Den skapade golfkänslan är brittisk – det var i Skottland han en gång förstod tjugningen med golfen. Det är de skotska klassikerna som alltid varit hans förebilder som arkitekt.

Hur var den första resan?

– Den betydde allt.

– Vi var fyra vänner som reste i en ombyggd brandbil. Vi bodde i bilen och parkerade bland annat på vägen utmed det 18:e hålet på Old Course i St Andrews. Om morgnarna stod vi på hålets fairway, intill Swilcan Bridge, och borstade tänderna. Vi fick dagens första starttid. Efter några spelade hål kom en kille på en moped och med en väska på magen för att ta emot vår greenfee. Det kostade 3 pund och 50 cent. Det var läckert.

– Vi spelade också banor som North Berwick och Muirfield. Jag hade aldrig tidigare spelat på en sådan turf. Jag förstod hur fantastisk golfen kunde vara. Jag hade kommit till paradiset. Jag blev helt tagen och bestämde mig där och då att jag alltid skulle fortsätta med golfen.

Hemma på Österlen skulle niohålsbanan byggas ut.

De nya hålen i den nya 18-hålssträckningen skulle ritas av hemmaspelaren Tommy Nordström.

– Vi gjorde det för knappt några pengar alls. Men vi lyckades och banan kunde invigas 1981. Jag bestämde mig för att satsa vidare som arkitekt.

Nordström blev en av de mest anlitade svenska arkitekterna under tre intensiva årtionden. Inte minst i sina hemtrakter på Österlen.

Degeberga/Widtsköfle, Abbekås och Sjöbo blev tre av hans lyckade sträckningar.

Tomelilla GK:s bana byggdes på en soppipp på den skånska landsbygden.

– Det var ett stort projekt och jag tycker att vi där lyckades skapa några av mina bästa golfhål, säger Tommy.

Under säsongen 2026 har klubben firat sitt 40-årsjubileum.

Här möts vi av ett test som på vissa av hålen har förenklats men också bibehållit sina utmaningar bland vattenhinder och upphöjda greenområden.

De första dammarna slås över redan på det andra hålet, ett delikat och relativt kort par 4-hål. En tredje damm – iögonfallande och även skräckinjagande i sydliga byvindar – vaktar greenkanten på det tredje hålet.

Nya vattenhinder är i spel på hålen 4, 5, 7 och 8. Slingrande bäckar korsar fairways och lurar intill undulerade greenområden. Den tålmodige håller bollen i spel och hittar sina smartaste spelvägar.

Från och med det nionde hålet – det första av två följande par 5:or – ökar chanserna till lägre scoror.

– Det tionde hålet är långt men underbart roligt att spela, ett av mina favorithål, konstaterar Tommy Nordström.

Spelglädjen maxas på de kortare par 4-hålen på den andra niohålssträckningen. När den sista putten sänkts finns det skäl att unna sig något gott i restaurangen med namnet Mål 19, belägen högt uppe på den österlenska kullen och intill klubbens boendelänga och kombinerade padel- och golfhall.

Även Tommy får frågan: Vad är skillnaden nu – om hösten, efter högsommaren?

– Jag gillar att spela när temperaturerna visar 12–15 grader, när vinden utmanar och skapar slagen. Jag spelar helst i en varmare tröja och en mössa. Ljuset är fantastiskt, luften är frisk och krispig.

På Djupadal firar Österlens GK under året ett 25-årsjubileum. Banan i den tidigare äppelodlingen öppnades för spel 2001 och designades av Tommy Nordström.

– Jag fick ett fantastiskt underlag att jobba med. Banan kan hållas torr och spelas under en lång säsong, ibland året om. Bara åskan och någon enstaka dag med snö

kan stoppa oss. Den allra bästa perioden är september och oktober, säger Tommy Nordström.

Vilket hål är Österlens bästa?

– Jag tycker att ettan på Djupadal, par 5, är väldigt fint. Utslaget slås mot en bred fairway – som det helst ska vara på ett öppningshål. Andraslaget kan sedan placeras i hålets dogleg, de långt slående kan hitta en vinkel för en attack mot greenen. Men greenområdet är upphöjt, med en brant backe framför och en kulle bakom. Många väljer en för kort klubba.

Vår vandring leder oss upp till banans högsta punkter, mellan himmel och hav. Vyerna från det tredje hålet är hänförande. Mot Hanöbukten, mot Stenshuvud, mot det öppna golflandskapet.

Vi slår oss ner mot greenen. Bollen studsar rätt på små kullar till vänster, höger och framför greenen.

”Här kan alla göra hole in one”, enligt tipset i banguiden.

Nya vyer från högt belägna teeområden är i blickfånget även på hålen 5, 8, 13 och 17, detta efter en klättring i den gröna pisten på det 16:e hålet. Höjdskillnaderna är ett bärande element i designen, både genom de som markområdet erbjuder samt de

TESTET

Under fyra decennier har golfaren utmanats på Tomeliilla Golfklubb. Belöningen firas i det högt belägna klubbhuset.

FOTO TOMELILLA GOLFKLUBB

upphöjda greener som låter oss tänka till en extra gång kring klubbvalet.

Återigen slår vi oss hemåt mot ett högt beläget klubbhus med milsvida vyer i alla väderstreck.

– När vinden är i spel är det extra utmanande och roligt, när höstsolen lyser över landskapet är det magiskt, säger Tommy Nordström.

Nordström, pigg och ständigt golfpassionerad, spelar sin golf under långa säsonger. Oftast hemma i Österlen, årligen på resor till sitt St Andrews.

– Redan under den första resan 1977 köpte jag en tidskrift med en lista över de 100 bästa banorna i Storbritannien och Irland. Jag har spelat 97 av dem. De återstående finns på Jersey och Isle of Man. Jag tror att jag inte kommer att åka dit.

SKOGSRUMMET

I skydd av tallarna spelas Sjöbo, den skånska skogsbanan.

FOTO MICKAEL TANNUS

MOT EN NY HÖST

Ann Wistrand vill slå långt under en lång höstsäsong.

FOTO TOMAS HAGFELDT

Hemma på Österlen spelas herrgolfen.

– Vi är ett stort gäng som möts varje onsdag. Året om. En onsdag i höst, när spelet är som bäst, avgörs säsongsfinalen. Man mår väldigt bra efter en snabb och trivsamt höstrunda med vännerna på klubben.

PENSIONÄRERNAS PARADIS.

Men också ungdomarnas.

När juniorverksamheten växer, när nya tjejer och killar har hittat till golfen är vardagens träningsgrupper i full gång på Österlen.

Wistrand Golf – med pron Andreas och den idrottsansvariga Ann i spetsen – har sedan början av 2000-talet varit drivande i utvecklingen av talanger och nya golfare.

Allt startade i Sjöbo. Verksamheten utvecklades på Lilla Vik och Djupadal.

– Vi kan jobba enligt vår filosofi på flera anläggningar. Det blir en fördel. Vi jobbar förstås med både juniorer och seniorer. Vi vill få in de nya golfarna i verksamheten på bästa sätt, utan att göra någon quick fix. Att lära sig golf får ta sin tid. Det är charmen med golfen: att vi tar hänsyn till banan, visar hänsyn till varandra, att vi kan spela med alla över generationsgränserna.

Hösten har kommit till Österlen.

Sommarjuniorerna har rest härifrån. Ute

på tävlingar kan de behålla kontakten med sina Österlenkompisar. Många är också kvar. Drygt 500 juniorer är medlemmar på Österlens GK. På Sjöbo GK spelar 230 juniorer sin golf.

– Vår verksamhet pågår året runt. Alla årstider har sin charm, men hösten har blivit en favoritårstid, säger Ann Wistrand.

En fråga upprepas: Vad är skillnaden nu – om hösten, efter högsommaren?

– Det är trots allt lite lugnare, och ännu härligare. Våra höstar har verkligen varit långa under de senaste åren. Vårarna har faktiskt varit tuffare – det är senare på året banorna är i sin allra bästa kondition. Luftens är klar och solen värmer fortfarande.

Ann ser variationsmöjligheterna som den stora tillgången – banornas vitt skilda karaktärer.

– På Lilla Vik har vi har de vackra träden, äpplena och plommonen. Där finns också golfhålen utmed Hanöbukten. På Djupadal finns de öppna och kuperade hålen med sin karaktär av hedlandsbana. Sjöbo är skogsbanan som jag lika gärna spelar.

Ann och Andreas Wistrand kom till Sjöbo GK redan före öppnandet av banan. Klubben hade bildats 2002. Träningsverksamheten kunde starta. Banan öppnades 2004.

Sjöbo omnämns ofta som porten till Ös-

terlen. Banan med samma namn tog sin plats som den unika pärlan, skapad i den skånska skogen och i skydd av de skånska vindarna. I ett golfdistrikt fyllt med högklassiga banor i öppna links- och hedlandskap hade en bana av en helt annan karaktär skapats.

Självfallet av Tommy Nordström.

Generösa fairways och upphöjda greener skapades i storslagna skogsrum i natursköna Björka och inte långt från Snogeholms naturreservat. Hål som löper i skogen men som inte spelas som skogshål, utan där landningsytornas bredd tillåter mer strategiska lösningar.

Nordström såg möjligheterna och tackade för det nästan bottenlösa djupet av sandjord.

Golfsäsongen blev så lång som den nästan bara kan vara på Österlen.

– Vi tränar året om – i Sjöbo och på Djupadal i elbelysning på övningsområdet och rangen när höstmörkret faller. De kallaste dagarna går vi in till vår golfstudio med Trackman, berättar Ann Wistrand.

Hösten är här.

Ann Wistrand, Gunnar Mueller, Tommy Nordström och många andra kan se fram emot golfsäsongens bästa årstid på Österlen.